

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาในครั้งนี้ต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ของไทยเพื่อการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของธนาคารพาณิชย์มาจากดอกเบี้ย ดังนั้น ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยแม้เพียงเล็กน้อย ก็อาจส่งผลกระทบต่อผลกำไรของธนาคารพาณิชย์เป็นจำนวนมากได้ ดังนั้น การทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ จะทำให้สามารถพยากรณ์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยดังกล่าวที่มีต่ออัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ได้ และทำให้ธนาคารใช้ข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเพื่อคาดการณ์ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของดอกเบี้ยในอนาคตได้

งานวิจัยในครั้งนี้แตกต่างกับงานวิจัยอื่น ๆ ในส่วนของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาที่ได้เพิ่มขึ้นมาได้แก่ ความไม่แน่นอนในการคาดการณ์เงินเฟ้อ และ อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งได้พิจารณาช่วงเวลาการศึกษาที่นาน คือ ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (ก่อนปี พ.ศ. 2541) ช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2541- 2543) และช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2543 เป็นต้นไป) นอกจากนี้จะไม่ได้นำตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภาคต่างประเทศ เช่น อัตราแลกเปลี่ยน หรือ ค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรมล่วงหน้าเข้ามาศึกษาด้วย เนื่องจากไม่ต้องการให้เกิดความซ้ำซ้อนของตัวแปรที่อาจเกิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเอง

นอกจากนี้ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยเป็นหลัก จึงพิจารณาผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยที่มีต่อภาคธนาคารพาณิชย์ โดยมองในทางปฏิบัติมากกว่าการเน้นทฤษฎีเพียงอย่างเดียว

จากผลการศึกษาพบว่า สมการที่ 1 ซึ่งใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (Ordinary Least Square: OLS) ในรูปแบบสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Model) ยังคงทำให้เกิดปัญหา

Autocorrelation แต่เมื่อใช้เทคนิคการประมาณค่า AR (1) หรือ การนำตัวแปรอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ในช่วงเวลาก่อนหน้า 1 เดือน เข้ามาในสมการ ทำให้สามารถแก้ปัญหา Autocorrelation ได้ และทำให้ค่า R-Squared และ Adjust R-Squared สูงขึ้น ซึ่งหมายความว่าตัวแปรอิสระที่อยู่ในแบบจำลองสามารถอธิบายตัวแปรตามได้มากขึ้น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ (IMLR) มากที่สุด ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ในช่วงเวลาก่อนหน้า 1 เดือน (IMLR_{t-1}) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ (ISV) อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภค (YCPI) อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติ (YGDP) และอัตราส่วนปริมาณเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ (LD) ตามลำดับ โดยความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวที่มีต่อตัวแปรตามสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนด ยกเว้น ตัวแปรการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติ (YGDP) เนื่องจากในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ภาวะเศรษฐกิจมีความผันผวน และการแทรกแซงของธนาคารแห่งประเทศไทยในเรื่องนโยบายอัตราดอกเบี้ย จึงอาจส่งผลให้ผลการศึกษาไม่เป็นไปตามทฤษฎี

สำหรับตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ทั้งหมด 4 ตัว ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมข้ามคืนระหว่างธนาคาร (IMM) อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (YSET) อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ (YMS) และความไม่แน่นอนในการคาดการณ์เงินเฟ้อ (EINF)

ทฤษฎีที่สามารถพิสูจน์ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ทฤษฎีอัตราดอกเบี้ยของ Fisher ที่กล่าวว่า เมื่ออัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น จะทำให้อัตราดอกเบี้ยตัวเงินสูงขึ้น ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภคมีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ นอกจากนี้ตามทฤษฎีเงินทุนให้กู้ของนักเศรษฐศาสตร์สำนักนีโอคลาสสิกที่กล่าวว่าอัตราดอกเบี้ยถูกกำหนดขึ้นจากอุปสงค์และอุปทานเงินกู้ซึ่งหมายถึงสินเชื่อและเงินฝาก ถ้าปริมาณสินเชื่อ (อุปสงค์เงินกู้) เพิ่มขึ้น และปริมาณเงินฝาก (อุปทานเงินกู้) เท่าเดิม หรือ ลดลง ทำให้อัตราส่วนปริมาณเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ (LD) เพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงขึ้น ดังนั้น การที่ค่า

สัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอัตราส่วนปริมาณเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ (LD_i) มีค่าเป็นบวก แสดงว่าเป็นไปตามทฤษฎีเงินทุนให้กู้

ในการวิเคราะห์ส่วนต่างของสินทรัพย์และหนี้สินที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ของไทย และประมาณการผลกระทบที่มีต่อธนาคารเมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ำรายใหญ่ ชั้นดีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ (IMLR_i) และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ (ISV_i) เปลี่ยนแปลง พบว่า ธนาคารที่มีส่วนต่างรายการในงบดุลเป็นบวก (Positive Gap) หรือมีสินทรัพย์ที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ยมากกว่าหนี้สินที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย ได้แก่ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงเทพ และ ธนาคารกรุงไทย ตามลำดับ ส่วนธนาคารที่มีส่วนต่างรายการในงบดุลเป็นลบ (Negative Gap) หรือมีสินทรัพย์ที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ยน้อยกว่าหนี้สินที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย ได้แก่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และ ธนาคารกสิกรไทย ส่วนธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ำรายใหญ่ ชั้นดีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์มากที่สุด ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

งานศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ำรายใหญ่ ชั้นดีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ (IMLR_i) และการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ของไทยแต่ละธนาคาร โดยปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ถูกค้ำรายใหญ่ ชั้นดีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ (IMLR_i) มากที่สุด ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ (ISV_i) นอกจากนี้ ผู้บริหารธนาคารยังต้องคำนึงถึงข้อมูลเศรษฐกิจมหภาค เช่น อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภค (YCPI) หรือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติ (YGDP_i) เพราะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเช่นกัน

เมื่อธนาคารทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่ออัตราดอกเบี้ยแล้ว ในขั้นต่อไปจะต้องทำการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย โดยรักษาสถานะสมดุลของงบดุล (Balance Position) โดยให้สินทรัพย์และหนี้สินที่อ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ยในแต่ละช่วงเวลามีสัดส่วนใกล้เคียงกัน เพื่อลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานและผลกำไรสูงสุดแก่ผู้ถือหุ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ ใช้รูปแบบสมการ Auto Regressive (AR) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีตัวแปรความล่า (Lag) ของตัวแปรตามอยู่ในสมการเพื่อแก้ปัญหา Autocorrelation ซึ่งในความเป็นจริงสามารถประยุกต์ใช้รูปแบบสมการอื่นๆ เช่น แบบจำลอง การปรับตัว Error Correction Mechanism ซึ่งเป็นการอธิบายขบวนการปรับตัวในระยะสั้นของตัวแปรต่างๆ ในสมการเพื่อให้เข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาวได้ (รังสรรค์, 2538) หรือใช้เทคนิค Factor Analysis ซึ่งเป็นการสร้างตัวแปรใหม่ ที่เกิดจากการรวมตัวแปรหลายๆ ตัวให้อยู่ในปัจจัยเดียวกัน และสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติ เช่น การวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์ (บัณฑิต, 2548) เป็นต้น

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาที่ครอบคลุมช่วงระยะเวลานาน คือ ตั้งแต่ พ. ศ. 2537- 2548 โดยมีช่วงเวลาที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2540- 2541) รวมอยู่ด้วย ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลที่ใช้ศึกษาอาจไม่เหมาะสม และผลการวิเคราะห์อาจคลาดเคลื่อน ไม่เป็นไปตามทฤษฎีได้ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรแยกช่วงเวลาในการศึกษาให้ชัดเจน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ย สามารถเลือกตัวแปรอื่นๆ ที่น่าสนใจเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา เช่น อัตราดอกเบี้ยในตลาดซื้อคืนพันธบัตร (RP 14 วัน) อัตราดอกเบี้ยธนาคารสหรัฐฯ อัตราแลกเปลี่ยน และ ต้นทุนการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น

การวิเคราะห์ส่วนต่างของสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารพาณิชย์ (Repricing Gap) ถ้าสามารถทำการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรในรูปแบบการประมาณค่าโดยวิธีพหุเชิงซ้อนจะทำให้เกิดแนวทางการวิเคราะห์ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงด้านอัตรา

ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากความจำกัดของข้อมูล